

CUPRINS

PARTEA I. CONSIDERAȚII TEORETICE	1
CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE DESPRE FAMILIE ȘI DREPTUL FAMILIEI	1
I.1. Familia de la început	1
I.2. Conceptul de familie și cel al relațiilor de familie	2
I.2.1. Funcțiile familiei	7
I.3. Conceptul de drept al familiei	10
I.3.1. Noțiuni	10
I.3.2. Obiect	10
I.3.3. Principii generale de dreptul familiei	12
I.4. Izvoarele dreptului familiei	17
CAPITOLUL II. LOGODNA	23
II.1. Reglementare juridică	23
II.1.1. Caractere juridice	23
II.2. Încheierea logodnei	24
II.2.1. Condiții de valabilitate	25
II.2.2. Efecte	25
II.3. Ruperea logodnei	25
II.3.1. Condiții	25
II.3.2. Efecte	26
II.3.2.1. Restituirea darurilor	26
II.3.2.2. Răspunderea juridică a rupei logodnei	27
II.3.2.3. Termen de prescripție	27
CAPITOLUL III. CONCUBINAJUL	28
III.1. Concubinajul	28
III.2. Aspecte de drept civil	29
CAPITOLUL IV. CĂSĂTORIA	31
IV.1. Noțiune juridică	31
IV.1.1. Definiție	31
IV.2. Natură juridică	31
IV.2.1. Caractere juridice	32
IV.3. Condițiile legale pentru încheierea căsătoriei în România	32
IV.3.1. Condiții de fond	35
IV.3.1.1. Vârsta	35
IV.3.1.2. Discernământul	36
IV.3.1.3. Consimțământul	37
IV.3.1.4. Inexistența impedimentelor	38

IV.3.1.5. Persoana fizică să nu fie căsătorită	40
IV.3.1.6. Inexistența legăturii de rudenie/tutelei	40
IV.3.1.7. Diferența de sex	41
IV.3.2. Condiții de formă	42
IV.3.2.1. Formalități premergătoare pentru încheierea căsătoriei	43
IV.3.2.2. Căsătoria propriu-zisă	45
IV.3.2.3. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei	47
IV.3.2.4. Proba căsătoriei	47
IV.4. Efectele căsătoriei	48
IV.4.1. Drepturile nepatrimoniale ale soților	48
IV.4.2. Îndatoririle nepatrimoniale ale soților	49
IV.4.3. Drepturile patrimoniale ale soților	50
IV.4.4. Îndatoririle patrimoniale ale soților	50
IV.4.5. Regimul matrimonial	51
IV.4.5.1. Natura juridică	51
IV.4.5.2. Obiectul	53
IV.4.5.3. Principiile regimurilor matrimoniale	53
IV.4.5.4. Efectele regimului matrimonial	54
IV.4.5.4.1. Convenția matrimonială	61
IV.4.5.5. Tipuri de convenții matrimonială	68
IV.5. Nulitatea căsătoriei	69
IV.5.1. Aspecte generale cu privire la nulitate	69
IV.5.2. Nulitatea relativă a căsătoriei	70
IV.5.2.1. Cauzele de nulitate relativă a căsătoriei	70
IV.5.2.1.1. Acoperirea nulității	70
IV.5.2.2. Persoanele care pot invoca	70
IV.5.2.3. Prescripția	71
IV.5.3. Nulitatea absolută a căsătoriei	71
IV.5.3.1. Cauzele de nulitate absolută a căsătoriei	71
IV.5.3.2. Acoperirea nulității	79
IV.5.4. Efectele nulității căsătoriei	80
IV.5.4.1. Căsătoria putativă	80
IV.6. Încetarea căsătoriei	81
IV.7. Divorțul – cale de desfacere a căsătoriei	81
IV.7.1. Divorțul judiciar	81
IV.7.1.1. Efecte	83
IV.7.2. Divorțul prin acordul soților prin procedura notarială/prin acordul soților pe cale administrativă	84
IV.7.3. Procedura ascultării minorului de către notarul public, în cazul divorțului soților cu copii minori	95

CAPITOLUL V. RUDENIA	101
V.1. Noțiuni introductive	101
V.2. Gradele, întinderea și efectele rudeniei	102
V.3. Dovada și durata rudeniei	105

CAPITOLUL VI. AFINITATEA	107
VI.1. Noțiuni introductive	107
VI.2. Dovada și efectele afinității	107
CAPITOLUL VII. FILIAȚIA	111
VII.1. Filiația față de mamă	111
VII.2. Filiația față de tată	116
VII.2.1. Acțiunea în tăgăduirea paternității	116
CAPITOLUL VIII. ADOPTIA	121
VIII.1. Condiții de fond	121
VIII.2. Impedimente	124
VIII.3. Condiții de formă	125
VIII.4. Efecte	126
VIII.5. Încetarea adopției	126
CAPITOLUL IX. AUTORITATEA PĂRINTEASCĂ	128
IX.1. Reglementare juridică	128
IX.2. Principii	128
IX.3. Condiții de exercitare a autorității părintești	130
IX.4. Drepturile și îndatoririle părintești cu privire la persoana copilului	131
IX.5. Drepturile și îndatoririle părinților cu privire la bunurile copilului	136
IX.6. Exercițarea autorității părintești	141
IX.7. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești	145
IX.7.1. Condiții	145
IX.7.2. Efecte	145
CAPITOLUL X. OBLIGAȚIA DE ÎNȚREȚINERE	147
X.1. Noțiuni introductive	147
X.2. Caracterele juridice ale obligației legale de întreținere	148
X.3. Persoanele între care există obligația de întreținere	149
X.4. Ordinea în care se datorează întreținerea	149
X.5. Condițiile obligației de întreținere	155
X.6. Executarea întreținerii	155
X.7. Încetarea obligației de întreținere	158
X.8. Obligația de întreținere între soți	160
X.8.1. Noțiunea și fundamentul obligației de întreținere între soți	160
X.8.2. Condițiile de existență a obligației de întreținere dintre soți	161
X.9. Condiții privitoare la creditorul obligației de întreținere	161
X.10. Condiții privitoare la debitorul obligației de întreținere	164
X.11. Obligația de întreținere între foștii soți	165
X.11.1. Fundamentul și condițiile de existență a obligației de întreținere între foștii soți	165
X.11.2. Ordinea, cuantumul și existența în timp a obligației de întreținere între foștii soți	167

X.12. Obligația de întreținere dintre părinți și copii	168
X.12.1. Considerații introductive	168
X.12.2. Persoanele între care există obligația de întreținere	169

CAPITOLUL XI. DREPTUL FAMILIEI ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL

PRIVAT	171
XI.1. Logodna în dreptul internațional privat	171
XI.2. Norme conflictuale privind relațiile de familie. Căsătoria	171
XI.2.1. Raporturi patrimoniale	172
XI.2.1.1. Trăsăturile esențiale	175
XI.2.2. Legea aplicabilă	175
XI.2.3. Nulitatea căsătoriei	176
XI.2.4. Măsurile de publicitate și opozabilitatea regimului matrimonial față de terți	176
XI.2.5. Convenția matrimonială	177
XI.2.6. Regimul de drept internațional privat al divorțului și separației de corp	179
XI.2.7. Contextul Regulamentului Bruxelles I și Convenția de la Haga din 2007 privind obligațiile de întreținere	186

CAPITOLUL XII. CONVENȚIA MATRIMONIALĂ ÎN DREPTUL STATULUI

CALIFORNIAN (S.U.A.)	187
XII.1. Convențiile matrimoniale: definiții și limite	187
XII.2. Lacunele Legii din statul California (S.U.A.)	188
XII.3. Context legislativ	189
XII.3.1. O istorie generală a contractelor prenuptiale	189
XII.3.1.1. Evoluția națională a legislației	189
XII.3.1.2. Rolul contractelor prenuptiale: cine și de ce?	191
XII.3.2. Contextul legal în statul California (S.U.A.)	193
XII.3.2.1. Adoptarea Acordului uniform al contractului premarital	193
XII.3.2.2. UPAA în practică: Bonds și Pendleton	194
XII.3.3. Îmbunătățirile aduse de legislativ UPAA (Actul Uniform al Acordului Premarital)	196
XII.3.4. Convențiile matrimoniale postnuptiale și UPAA: Friedman	197
XII.4. Principiile de drept pentru desfacerea familiei (PFD)	198
XII.5. Prevederi PFD relevante și diferențe față de UPAA	199

PARTEA A II-A. TESTE-GRILĂ	205
RĂSPUNSURI TESTE-GRILĂ	264

PARTEA A III-A. MODELE ȘI ACTE NOTARIALE	267
1. Cerere de autentificare a unui act notarial	267
2. Actul de naștere	269
3. Certificat de naștere	272
4. Extras – din registrul de naștere pentru uz oficial	275

5. Actul de căsătorie	277
6. Certificat de căsătorie	282
7. Extras – din registrul de căsătorii pentru uz oficial	285
8. Actul de deces	287
9. Certificat de deces	291
10. Extras – din registrul de deces pentru uz oficial	295
11. Act de logodnă (promisiune reciprocă de a încheia căsătoria)	297
12. Convenție privind ruperea logodnei	303
13. Act unilateral privind ruperea logodnei	308
14. Declarație-privind alegerea regimului matrimonial al comunității legale	313
15. Convenție matrimonială între viitori soți – regimul comunității convenționale	315
16. Convenție matrimonială între viitori soți – regimul separației de bunuri	322
17. Act de lichidare între soți (care schimbă regimul matrimonial al comunității legale)	329
18. Convenție matrimonială între soți – regimul comunității convenționale	333
19. Act de lichidare între soți (care schimbă regimul matrimonial al comunității convenționale)	340
20. Convenție matrimonială între soți – regimul separației de bunuri	344
21. Act de lichidare între soți (care schimbă regimul matrimonial al separației de bunuri)	351
22. Act de lichidare a regimului comunității legale între foști soți (după divorț)	356
23. Act de lichidare a regimului comunității convenționale între foști soți (după divorț)	360
24. Act de lichidare a regimului separației de bunuri între foști soți (după divorț)	364
25. Act de partaj voluntar între soți, aflați sub regimul matrimonial al comunității (legale sau convenționale)	372
26. Cerere de divorț (fără copii minori) – înregistrată la biroul notarial	376
27. Certificat de divorț (fără copii minori) – emis de notarul public	381
28. Cerere de divorț (cu copii minori) – înregistrată la biroul notarial	384
29. Procură specială de reprezentare la depunerea cererii de divorț	389
30. Certificat de divorț (cu copii minori) – emis de notarul public	393
31. Încheiere de admitere a cererii de divorț	396
32. Încheiere de respingere a cererii de divorț	402
33. Cerere de amânare a divorțului	407
34. Încheiere de amânare a cererii de divorț	410
35. Încheiere de rectificare (la cerere) privind certificatul de divorț	413
36. Proces-verbal privind ascultarea minorului cu vârsta de peste 10 ani	417
37. Convenție încheiată în procedura divorțului – cu copii minori	421

38. Act adițional – la convenția încheiată în procedura divorțului cu copii minori	424
39. Încheiere de autentificare a convenției cu copii minori	426
40. Adresă de sesizare a Serviciului Autoritate Tutelară și Protecția Copilului pentru efectuarea anchetei psihosociale	429
41. Anchetă psihosocială – efectuată de Serviciul Autoritate Tutelară și Protecția Copilului	431
42. Adresă – solicitare număr cerere de divorț din Registrul Național de Evidență a Cererilor de Divorț (RNECD)	434
43. Certificat – privind înregistrarea și comunicarea numărului cererii de divorț din Registrul Național de Evidență a Cererilor de Divorț (RNECD)	436
44. Adresă – solicitare număr de certificat de divorț din Registrul Unic al Certificatelor de Divorț (RUCD)	438
45. Comunicare – număr certificat de divorț din Registrul Unic al Certificatelor de Divorț (RUCD)	440
46. Extras – Registrul Național Notarial al Regimurilor Matrimoniale (RNNRM)	442
47. Chestionar – cu date necesare completării buletinului statistic pentru divorț (însoțește fiecare certificat de divorț)	444
48. Cerere de divorț – depusă la primărie	447
49. Certificat de divorț – emis de Serviciul de Stare Civilă din cadrul Primăriei	450
50. Referat – privind clasarea dosarului de divorț, întocmit de ofițerul de stare civilă	453
51. Referat – de respingere a cererii de divorț, întocmit de ofițerul de stare civilă	455
52. Declarație – privind renunțarea la cererea de divorț depusă la Primărie	457
53. Declarație – de menținere a cererii privind divorțul pe cale administrativă	459
54. Adresă – alocare număr din Registrul Unic al certificatelor de divorț (RUCD)	461
55. Declarație de căsătorie – depusă de către viitorii soți la Serviciul de Stare Civilă din cadrul Primăriei	463
56. Certificat medical prenuptial	466
57. Publicație în vederea opoziției la căsătorie	468
58. Registrul de divorțuri – notarial	470
59. Opisul registrului de divorțuri – notarial	472
60. Act privind desemnarea tutorelui de către părinte	474
61. Declarație de revocare a actului de desemnare a tutorelui	476
62. Contract de mandat pentru desemnarea tutorelui	478
63. Testament cu dispoziție de desemnare a tutorelui	480
64. Mandat pentru incapacitate	483

65. Dispoziția primarului privind numirea unui curator special pentru reprezentarea minorului la dezbaterile succesiunii pe cale notarială	485
66. Dispoziție primar privind desemnarea unui inspector pentru a asista la perfectarea contractului de întreținere încheiat de o persoană vârstnică	487
67. Declarație – consimțământ pentru reproducere medicală asistată de un terț donator	489
68. Încheiere de respingere a cererii privind autentificarea unei convenții matrimoniale	492
69. Citație privind rectificarea convenției matrimoniale	494
70. Notificare – privind rectificarea Convenției matrimoniale	496

PARTEA A IV-A. ACȚIUNI ÎN JUSTIȚIE MODELE. CARACTERISTICI.

EXPLICAȚII	498
1. Acțiune pentru restituirea darurilor în cazul rupei logodnei	498
2. Acțiune în răspundere pentru ruperea abuzivă a logodnei	501
3. Cerere privind autorizarea încheierii căsătoriei minorului care a împlinit vârsta de 16 ani	504
4. Acțiune în constatarea nulității absolute a căsătoriei	506
5. Acțiune în declararea nulității relative (anularea) a căsătoriei	510
6. Acțiune privind limitarea puterilor unuia dintre soți	514
7. Acțiune privind încuviințarea mandatului judiciar	517
8. Acțiune privind partajarea bunurilor/datoriilor comune	520
9. Acțiune pentru modificarea judiciară a regimului matrimonial al comunității legale/convenționale de bunuri, prin instituirea regimului separației de bunuri și lichidarea comunității prin partaj	524
10. Acțiune de divorț prin acordul soților	528
11. Acțiune de divorț din culpă, pentru motive temeinice	532
12. Acțiune de divorț din culpa exclusivă a reclamantului (după o separare în fapt care a durat cel puțin 2 ani)	538
13. Acțiune de divorț din cauza stării sănătății unui soț	543
14. Acțiune pentru stabilirea obligației de întreținere între foștii soți	548
15. Acțiune privind modificarea prestației compensatorii acordate soțului nevinovat pentru desfacerea căsătoriei	551
16. Acțiune în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei	554
17. Acțiune în contestarea recunoașterii de paternitate	559
18. Acțiune în tăgada paternității	563
19. Cerere de deschidere a procedurii adopției	567
20. Cerere de încredințare în vederea adopției	570
21. Cerere de încuviințare a adopției interne	573
22. Acțiune privind stabilirea exercițiului autorității părintești și a locuinței copilului din afara căsătoriei	578
23. Acțiune privind schimbarea locuinței minorului	582
24. Acțiune pentru încuviințarea legăturilor personale cu minorul	585

25. Acțiune pentru stabilirea obligației legale de întreținere în beneficiul copilului minor	588
26. Acțiune pentru stabilirea obligației legale de întreținere în beneficiul copilului devenit major aflat în continuarea studiilor	591
27. Acțiune pentru sistarea sau reducerea pensiei de întreținere pentru copii	594
28. Acțiune pentru majorarea pensiei de întreținere pentru copii	597
29. Cerere privind instituirea curatelei	600
30. Acțiune pentru punerea sub interdicție	602
31. Acțiune pentru ridicarea interdicției	605
32. Acțiune pentru declararea judecătorească a morții	608
33. Acțiune în anularea hotărârii declarative de moarte	612

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	615
-------------------------------	------------

CAPITOLUL II. LOGODNA

II.1. Reglementare juridică

Din punct de vedere etimologic, cuvântul logodnă provine din limba slavonă: *lagoditi – a se înțelege, a trata ceva*.

Logodna este promisiunea reciprocă de căsătorie. Aceasta poate fi făcută într-un cadru festiv. Logodna, pentru mulți dintre doctrinari, nu este un contract sau antecontract, pentru că nu este de conceput existența unei obligații de a încheia o căsătorie, cu toate că în decursul timpului codurile au reglementat-o ca un contract/antecontract (Codurile Calimach, Caragea și Donici), care obliga la încheierea căsătoriei.

Codul civil consacră instituției logodnei Capitolul I al Titlului II – Căsătoria din Cartea a II-a, pe care o reglementează ca pe o situație juridică premergătoare căsătoriei (art. 266-270).

România nu este singura țară din Europa care reglementează logodna din punct de vedere juridic.

Sociologic, logodna reprezintă o perioadă de început de pregătire, în vederea viitoarei căsătorii^[1]. Cu toate acestea, în practică, promisiunile de căsătorie sunt adeseori dublate de conviețuirea viitorilor soți, o căsătorie de probă. Cu toate că, din punct de vedere juridic, simplele promisiuni de căsătorie sunt suficiente pentru a ridica probleme de calificare juridică și responsabilitate, neexistând un contencios relevant în această materie, de regulă, eventualele litigii se plasează mai ales pe planul raporturilor patrimoniale dintre concubini și al stabilirii paternității din afara căsătoriei, în cazul în care au rezultat copii.

II.1.1. Caractere juridice

Natura juridică a logodnei este controversată în doctrină. Unii doctrinari au arătat faptul că logodna nu este un contract, ci un simplu fapt juridic care poate să producă cel mult efecte extrinseci căsătoriei^[2], în special în cazul ruperii unilaterale și abuzive^[3]. La

^[1] Din reglementarea legală rezultă că viața de cuplu organizată în scopul încheierii ulterioare a unei căsătorii este o etapă pre-maritală, care nu include neapărat și coabitarea logodnicilor. Deși noțiunea de logodnă nu se suprapune cu aceea de concubinaj, acestea nu se exclud reciproc. Practica C.E.D.O. a stabilit că legăturile existente între logodnici intră în sfera noțiunii de viață privată reglementată de art. 8 din Convenția europeană, pronunțându-se cu privire la relația dintre un deținut și logodnica sa. Art. 8 C.E.D.O. prevede că „1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale. 2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora”.

^[2] A se vedea poziția conform căreia logodna este un act juridic, deși particularitățile sale nu se conciliază în unele privințe cu teoria clasică a actului juridic civil, în special pentru că încheierea logodnei nu naște efecte juridice, încheierea căsătoriei nefiind obligatorie pentru niciunul dintre parteneri – E. FLORIAN, *Considerații asupra logodnei reglementată de Noul Cod civil Român*, p. 630.

^[3] J.J. LEMOULAND, P. MURAT, *Droit de la famille*, 4E éd., Ed. Dalloz, Paris, 2007, p. 52.

polul opus sunt doctrinari care afirmă faptul că este contrar realității psihologice și sociale să se nege aspectul său contractual^[1].

Articolul 266 definește expres logodna ca fiind promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria, stipulând, totodată, condițiile de fond și formalitățile logodnei.

Caracterele juridice^[2] care se desprind sunt următoarele:

- este o uniune între două persoane, ceea ce înseamnă că există o legătură între cele două persoane (bărbat și femeie) pentru realizarea scopului comun: încheierea căsătoriei;

- este o uniune între un bărbat și o femeie: de aici rezultă faptul că este interzisă logodna între persoane de același sex^[3]. După cum căsătoria este dominată de principiul monogamiei, ca o consecință a caracterului exclusiv al sentimentului de dragoste, tot astfel cei logodiți nu pot încheia o altă logodnă, câtă vreme cea anterioară nu a încetat;

- este liber consimțită;

- este consensuală – conform art. 266 alin. (3) C. civ., încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități, ceea ce înseamnă că nu este necesară intervenția vreunei autorități pentru constatarea încheierii logodnei, părțile având libertatea deplină de a alege modalitatea concretă de exprimare a consimțământului;

- se încheie până la căsătorie. Părțile (bărbat și femeie) pot să stabilească, cu ocazia logodnei lor, data încheierii căsătoriei. De menționat faptul că, durata logodnei nu poate depăși momentul încheierii căsătoriei;

- egalitatea în drepturi și obligații a persoanelor logodite – această egalitate se referă atât la condițiile încheierii, cât și la relațiile dintre cei logodiți;

- scopul căsătoriei – întemeierea unei familii.

II.2. Încheierea logodnei

Conform art. 266 C. civ., logodna este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria. Dispozițiile privind condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei sunt aplicabile în mod corespunzător^[4], cu excepția avizului medical și a autorizării instanței de tutelă. Încheierea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă.

^[1] PH. MALAURIE, *apud* P. COURBE, *Droit de la famille*, 4 éd., Ed. Armand Colin, Paris, 2005, p. 35, nr. 63-71. Respectivul contract nu are conținutul unui antecontract de căsătorie, astfel încât părțile nu s-ar obliga să încheie căsătoria (obligație de rezultat), ci s-ar obliga doar să încerce, în mod loial, să stabilească o asemenea relație de natură să conducă la încheierea căsătoriei (obligație de mijloace).

^[2] D. LUPĂȘCU, R. GÂLEA, *Unele considerații privind reglementarea logodnei în Noul Cod civil român vs. în unele legislații străine*, Lex ET Scientia International Journal-juridical Serie, nr. XVII, vol. 1, 2010, p. 181.

^[3] În Marea Britanie nu are importanță dacă ești heterosexual sau homosexual, statul îți va recunoaște relația în același fel. Această reformă, pentru care apărătorii drepturilor homosexualilor au luptat îndelung, este înaintea de toate simbolică, deoarece cuplurile homosexuale beneficiau deja de aceleași drepturi parentale ca cele heterosexuale: ele puteau adopta sau puteau recurge la procreare medicală asistată și la o mamă purtătoare. Ele puteau, de asemenea, să își unească destinele, începând din 2005, în cadrul unui parteneriat civil. Contrar Franței, unde au avut loc manifestații de amploare împotriva căsătoriei pentru toți, proiectul britanic, aprobat în iulie 2013 în Parlament, nu a generat mișcări în rândul populației, majoritatea fiind în favoarea reformei (sursa: www.puterea.ro/.../casatoriile-intre-persoanele-de-acelasi-sex-legale).

^[4] Analogia cu dispozițiile din materia căsătoriei referitoare la drepturile și îndatoririle soților nu poate intra în discuție; logodna nu se poate „împrumuta” peste ceea ce i se permite în mod expres, anume condițiile de fond ale căsătoriei, afară de avizul medical și autorizarea instanței de tutelă – E. FLORIAN, *Dreptul familiei*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 13.

Încheierea căsătoriei nu este condiționată de încheierea logodnei. Logodna se poate încheia doar între bărbat și femeie.

II.2.1. Condiții de valabilitate

Astfel, condițiile de fond sunt^[1]:

- diferența de sex (ca și în cazul căsătoriei);
- îndeplinirea celorlalte condiții de fond cerute la încheierea căsătoriei^[2]. De menționat faptul că, în cazul minorilor, nu se cere însă avizul medical și încuviințarea instanței tutelare;
- nu se impun formalități speciale pentru celebrarea logodnei. Dovada se poate face cu orice mijloc de probă.

II.2.2. Efecte

Articolul 266 C. civ. stipulează efectele logodnei. Astfel, conform alin. (4), căsătoria nu este condiționată de încheierea logodnei, a cărei încheiere constituie, așadar, doar o facultate pentru viitorii soți.

Totodată, conform art. 267 alin. (1) C. civ., logodna nu obligă la încheierea căsătoriei, în sensul că logodnicul (bărbatul sau femeia) care rupe logodna nu poate fi constrâns să încheie căsătoria. Se conservă, astfel, libertatea oricăruia dintre viitorii soți de a se căsători sau nu.

Astfel, încheierea logodnei nu produce niciun efect juridic, singurele efecte născându-se ca urmare a ruperii intempestive a acesteia^[3].

Utilitatea reglementării instituției logodnei derivă mai ales din recurgerea frecventă la aceasta de către viitorii soți, precum și din tradiția poporului român. Chiar dacă logodna are un caracter facultativ, considerăm benefică legalizarea efectelor ei juridice, chiar și așa, succint, cum a făcut-o legiuitorul în noul Cod civil, eventualele litigii iscate de ruperea logodnei putând fi soluționate după reguli proprii, care, în mod firesc, se completează cu cele ale dreptului comun, fiind puse, astfel, la îndemâna judecătorului linii directe, care vor îndruma practica judiciară, lucru laudabil, mai ales în contextul în care unitatea și stabilitatea jurisprudenței reprezintă un deziderat al statului de drept.

II.3. Ruperea logodnei

II.3.1. Condiții

Logodnicul care rupe logodna nu poate fi obligat la încheierea căsătoriei^[4], așa cum stipulează art. 267 alin. (1) C. civ.

Oricare dintre logodnici poate rupe logodna, ceea ce echivalează cu o denunțare unilaterală a acesteia^[5]. Conform art. 267 alin. (3) C. civ., ruperea logodnei nu este

^[1] E. FLORIAN, *Considerații, op. cit.*, în C.J. nr. 11/2009, p. 628.

^[2] Condițiile de fond cerute pentru încheierea promisiunii de căsătorie sunt determinate de legea națională a fiecăruia dintre viitorii soți la data încheierii promisiunii.

^[3] AL. BACCACI, *op. cit.*, p. 18.

^[4] Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă [art. 267 alin. (3)].

^[5] Logodna naște pentru logodnici doar o obligație negativă de a se abține să rupă logodna abuziv, obligația fiind identică cu cea din dreptul comun de a nu comite nicio faptă ilicită, cu intenție sau din culpă, care să creeze altuia un prejudiciu. C.C. HAGEANU, *op. cit.*, p. 17.

supusă niciunei formalități și poate fi dovedită cu orice mijloc de probă. Totodată, ca o garanție a libertății matrimoniale, conform alin. (2), clauza penală stipulată pentru ruperea logodnei este considerată nescrisă^[1]. Angajarea răspunderii prevăzute la art. 269 C. civ. privește atât pe cel care este inițiatorul ruperii logodnei, dar și pe cel care în mod culpabil l-a determinat pe celălalt să rupă logodna^[2], astfel încât pot fi stabilite despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei.

II.3.2. Efecte

Faptul că logodna poate fi oricând denunțată în mod unilateral nu înseamnă că nu se pot produce și anumite consecințe juridice^[3]. Articolele 268-269 C. civ. reglementează două asemenea efecte.

II.3.2.1. Restituirea darurilor

Pentru acțiunea în restituirea darurilor și pentru cea în stabilirea răspunderii pentru ruperea logodnei s-a stabilit un termen de prescripție comun. În ambele cazuri, dreptul la acțiune se prescrie într-un termen de un an de la ruperea logodnei (art. 270). Momentul începerii curgerii acestui termen este marcat de ruperea logodnei, această dată putând fi dovedită prin orice mijloc de probă.

În literatura juridică s-a considerat că aceste consecințe nu sunt efecte propriu-zise ale logodnei, ci mai curând pseudo efecte, generate nu prin încheierea logodnei, ci prin disoluția sa^[4].

Conform art. 268 C. civ. în cazul ruperii logodnei, sunt supuse restituirii darurile pe care logodnicii le-au primit în considerarea logodnei sau, pe durata acesteia, în vederea căsătoriei, cu excepția darurilor obișnuite. Darurile^[5] se restituie în natură sau, dacă aceasta nu mai este cu putință, în măsura îmbogățirii^[6]. În același context, obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

În ceea ce privesc darurile manuale făcute pentru a respecta un obicei social și care au o valoare mică în raport cu nivelul de trai al donatorului, acestea nu se restituie. Cadourile cu valoare mare, făcute în considerarea căsătoriei proiectate, sunt supuse restituirii. Cu toate acestea, dacă ruperea logodnei a fost abuzivă, ele pot fi păstrate cu titlu compensatoriu, în contul despăgubirilor care s-ar cuveni părții obligate la restituire.

În același context, în ceea ce privește rațiunea legiuitorului în reglementarea principiului îmbogățirii fără justă cauză, aceasta se menține, astfel încât obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici. De aceea

[1] Termenul nescrisă stipulează sancțiunea nulității absolute a clauzei respective.

[2] O. Ghiță, *Dreptul familiei*, Ed. Hamangiu, 2013, București, p. 11.

[3] *Actor incumbit probatio*. Partea care formulează cerere de despăgubiri trebuie să dovedească delictul sau cvasi-delictul celeilalte părți și prejudiciul ce i-a fost cauzat.

[4] E. FLORIAN, *op. cit.*, p. 21.

[5] Art. 1030 C. civ. prevede că donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie. Aici avem în vedere donațiile făcute de un terț viitorilor soți, indiferent dacă sunt sau nu logodiți, însă se consideră că există aceeași rațiune și în cazul în care donația a fost făcută de unul dintre logodnici celuilalt, în vederea încheierii căsătoriei. Totodată, donația poate fi revocată pentru ingratitudine și pentru neexecutarea culpabilă a sarcinilor din partea donatarului.

[6] Obligația de restituire nu există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici. Avem în vedere caducitatea logodnei în cazul decesului unuia dintre logodnici.

este consacrat în primul rând principiul restituirii în natură și numai în subsidiar, dacă acest lucru nu mai este posibil, prin echivalent, în limita îmbogățirii celui alt logodnic^[1].

Întrucât legiuitorul nu distinge, obligația de restituire privește atât darurile făcute de logodnici unul altuia, cât și pe cele primite de aceștia ori de unul dintre ei de la terțe persoane în considerarea logodnei^[2].

II.3.2.2. Răspunderea juridică a ruperii logodnei

Conform art. 1357 alin. (1) C. civ., răspunderea pentru nerespectarea încheierii logodnei este una de tip delictual, în contextul în care se constată că denunțarea – ca manifestare unilaterală de voință – a fost abuzivă. Temeiul răspunderii nu este deci actul logodnei, ci ruperea abuzivă, nejustificată a acesteia. Astfel, ceea ce se sancționează este modalitatea în care s-a produs ruperea unilaterală a logodnei respectiv de tip intempestiv, brutal, incorect. Totodată, art. 269 C. civ. stipulează faptul că partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată la despăgubiri pentru cheltuielile făcute sau contractate în vederea căsătoriei, în măsura în care au fost potrivite cu împrejurările, precum și pentru orice alte prejudicii cauzate. În același context, partea care, în mod culpabil, l-a determinat pe celălalt să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri^[3].

II.3.2.3. Termen de prescripție

Conform art. 270 C. civ., dreptul la acțiune, atât pentru restituirea darurilor, cât și în cazul răspunderii pentru ruperea logodnei, se prescrie în termen de un an de la ruperea logodnei. Este vorba de un termen special de prescripție de la care părțile nu pot deroga, fiind vorba de o dispoziție imperativă. Termenul este supus întreruperii și suspendării în condițiile prevăzute de lege.

^[1] Efectele sunt guvernate de una dintre următoarele legi, în ordine: legea reședinței obișnuite comune a viitorilor soți la data promisiunii de căsătorie; legea națională comună a viitorilor soți, când aceștia nu au reședința obișnuită în același stat; legea română, în lipsa legii naționale comune.

^[2] O. GHÎȚĂ, *op. cit.*, p. 12.

^[3] Reclamantul trebuie să dovedească, așadar, caracterul abuziv al ruperii logodnei, culpa logodnicului pârât, precum și prejudiciul cauzat. Referitor la prejudiciu, întrucât textul nu distinge, poate fi reparat sub forma despăgubirilor atât prejudiciul material, cât și cel moral.